

L'AIGUA, UN PROCÉS DE DEGRADACIÓ

Poca, dolenta i cara

A causa de la sequera d'aquest hivern i dels abocaments industrials, amb el consegüent augment de contaminació i reducció de cabdal, els subministraments d'aigua potable comencen a preocupar les autoritats dels Països Catalans. Si no plou aviat, aquest estiu l'aigua esdevindrà una qüestió alarmant. Per la seva escassetat en qualitat i volum.

Eduard Company

L'aigua, considerada en l'actualitat un bé públic, està caient per un pendent de degradació general que porta els experts a buscar constantment solucions per evitar un futur que molts veuen amb comprensible pessimisme. Allò que s'ensenya als estudiants d'EGB, com a característiques essencials de l'aigua, «inodora, incolora i insípida», aviat passarà a

ser història si no s'atura la degeneració d'aquest preat líquid, familiar i imprescindible en la vida quotidiana.

El fet és que les sequeres persistents que assoten els països mediterranis, l'augment desmesurat de consumidors i la contaminació ambiental i residual afecten de manera alarmant la qualitat de l'aigua i, per consegüent, el seu preu. Paral·lelament, augmenta la demanda d'aigua envasada i cada vegada són més estridents les protes-

resultava imperceptible. I, amb tota lògica, s'ha disparat l'alarma.

Olimpíicament imbevable

Que el problema de la qualitat de l'aigua hagi afectat notòriament la ciutat de Barcelona, ha ajudat que el tema hagi tingut la màxima difusió. La Ciutat Comtal es proveeix de dos rius, el Llobregat y el Ter. La línia divisòria que parteix els consumidors de l'aigua d'un riu o l'altre és el passeig

de protestes dels consumidors barcelonins afectats per la mesura, la direcció general d'Obres Hidràuliques de la Generalitat i la Societat General d'Aigües de Barcelona han hagut de realitzar sengles manifestacions tot tranquil·lizant els ciutadans i explicant-los les causes de les mesures preses.

Reserves mínimes

L'aigua de Barcelona és, segons fonts oficials, «potable», malgrat el proveïment del riu Llobregat, i el seu sabor i la seva olor són últimament, més que mai, desagradables. El que ja resulta més problemàtic és la solució immediata que pugui retornar la normalitat a la ciutat. Com en temps que se suposaven en l'oblit, cal remetre's de nou a les prerrogatives: que plogui.

Experts afirmen que les autoritats, en matèria d'aigües, han anat trampejant al llarg dels anys la situació com bonament han pogut, amb la sort que gairebé sempre les desitjades pluges han evitat, sovint en l'últim extrem, que s'haguessin d'aplicar mesures de catàstrofe. L'alarma ha arribat enguany a un punt que sembla refermar aquesta opinió.

A començaments de maig ja s'especulava amb les reserves d'aigua amb què comptava el Principat, i s'adduïa que els embassaments de Catalunya experimentaven un descens de gairebé un 1 per cent per setmana. Fent una projecció d'aquest càlcul, resulta que l'àrea metropolitana de Barcelona té recursos per proveir-se d'aigua sols fins a finals de setembre. Comptant que l'estiu climàtic sembla haver-se avançat, i que els punts de referència quant a precipitacions caigudes durant aquesta estació en els últims anys no són gens esperançadors, les perspectives d'aquí a poc es presenten, pel cap baix, preocupants.

Protecció Civil ja ha realitzat la primera reunió de cara a la possibilitat que la situació s'agreugi. L'Ajuntament de Barcelona, d'altra banda, té previstos diversos plans d'emergència a aplicar en el pitjor dels casos, un dels quals contempla la mesura d'arribar a reduir la pressió d'aigua per reduir-ne el consum. Com pot veure's, poca i dolenta.

DE 20 a 90 pessetes el metre cúbic

I d'ací a poc, cara. La Generalitat de Catalunya ha anunciat que cobrarà una taxa suplementària en el consum

DOMÈNEC UMBERT

Els embassaments de Catalunya experimenten un descens d'un 1 per cent cada setmana.

tes dels ciutadans que es veuen sotmesos a la inclemència d'engavanyadores restriccions o, en tot cas, a haver de recórrer a l'aigua de l'aixeta solament a l'hora de la dutxa o de la bugada; fer cafè, usar-la per guisar, o senzillament beure-la és, en moltes zones del nostre país, un fet impensable.

Això, en el millor dels casos. El setembre passat, els veïns de la catalana urbanització d'Esmeralda de Dosrius van presentar una denúncia en el jutjat número 2 de Mataró contra l'ajuntament de la localitat per un presumpte delictes contra la salut pública. Les pèssimes condicions de salubritat de l'aigua els havien ocasionat diversos trastorns gastro-intestinals que van enviar a la consulta del metge local més de dues-centes persones.

Ara, l'aigua és un tema de comentari usual entre la població. Desperfectes en les màquines de rentar roba o vaixel·la, embussament de canonades per la sedimentació dels sòlids dissolts, terbolesa i mala olor, han conscienciat molta gent a qui l'ús de l'aigua, per la seva quotidianitat, els

de Sant Joan. Mentre que la zona sud rep l'aigua del Llobregat, la que correspon al nord beu la del Ter.

No fa ni un mes, però, el passeig de Sant Joan va deixar de ser un límit en aquesta qüestió. A causa de l'escassetat d'efectius del Ter, àmplies zones de la ciutat olímpica que es proveïen de l'aigua d'aquest riu ara ho fan de les del Llobregat, de qualitat bastant més baixa. L'índex de duresa i salinitat del Llobregat és molt alt, i accentua el sabor i l'olor de l'aigua. A part també presenta un contingut més elevat de matèries orgàniques. Amb el mateix tractament de depuració, les qualitats de totes dues aigües són palesament distintes.

La sequera, d'altra banda, també ha incidit negativament en la qualitat de l'aigua, perquè el fet que en descendeixi el volum, no significa que en baixi de la mateixa manera l'índex de contaminació; al contrari, la densitat per metre cúbic de matèries contaminants és més elevada. Conseqüentment, ha estat necessari aplicar unes dosis més grans de purificadors, ja que l'habitual clor resultava insuficient.

Tant és així, que davant de l'allau

d'aigua, que comportarà, en alguns llocs, doblar-ne el preu. La taxa té un import que va de les 10 a les 20 pessetes per metre cúbic, i s'afegirà al rebut que paga el consumidor.

Als Països Catalans, el preu de l'aigua no és uniforme; depèn del municipi, de la zona, de la dificultat per proveir-se'n, i de la depuració que s'hagi d'aplicar. En conjunt, això no obstant, el metre cúbic d'aigua oscil·la entre les 20 i les 90 pessetes. Malgrat la taxa de la Generalitat de Catalunya, que d'altra banda revertirà en la creació d'una xarxa hidràulica pròpia, el preu que es paga per metre cúbic d'aigua és dels més baixos d'Europa. Hi ha països de la Comunitat Econòmica Europea on el metre cúbic d'aigua abasta, al canvi, unes 150 pessetes.

A mitjans mes d'abril, els plens dels ajuntaments de Tarragona i Reus van aprovar les tarifes d'aigües que entraran en vigor quan comenci a funcionar el minitransvasament de l'Ebre. En la primera de les ciutats, els serveis han pujat un 99 per cent respecte a les tarifes actuals, i a la segona, un 40 per cent. El metre cúbic d'aigua es cotitzarà a Tarragona a 35,20 pessetes, i a Reus a 90 pessetes. El minitransvasament s'espera que arribi a fer-se efectiu el mes de juliol, i la intenció és que s'acabin els problemes de proveïment que han patit totes dues ciutats des de temps immemorial, a càrrec, és clar, del consumidor.

Cap a l'alerta roja

Per un altre costat, l'extrema sequedat d'aquest hivern ha convertit la desembocadura de l'Ebre en un riu d'aigua salada, fet que han denunciat els pagesos del Delta perquè no poden usar l'aigua per al regadiu dels cereus. L'Ebre sembla una claveguera al seu pas per Tortosa i les institucions han hagut de suspendre la campanya turística per reactivar la imatge del Delta.

El País Valencià viu una situació d'extrema precarietat. El descens habitual de cada estiu en la pressió d'aigua a la ciutat de València no sembla que hagi de canviar enguany, com tampoc les diverses tallades en el subministrament. La comarca de l'Horta té el problema dels nitrats, que ultrapassen els nivells permesos sanitàriament, que se situen, segon la llei, en 100 mil·ligrams per litre; els 50 mil·ligrams són ja considerats perillosos per al consum per les dones embarassades, nadons o malalts del ronyó. També, la imatge dels camions

cisterna proveïnt d'aigua els habitants dels pobles de les comarques castellenques té tots els números per convertir-se aquest estiu de nou en familiar.

Per si fos poc, les zones turístiques atrauen milions d'estiuejants, que augmenten massivament els índex de consum d'aigua potable. Dénia, Altea, la Vila Joiosa, Benidorm i Benicàssim, entre d'altres, es veuen afectades des de fa anys per una sobreexplotació dels aqüífers de la zona. Aquest fet té com a conseqüència que el mar avanci cap a l'interior i que produeixi uns índex de salinitat en l'aigua intolerables per al consum humà. Excés de nitrats i salinitat són les característiques generalitzades de les aigües que es consumeixen a la major part de les comarques litorals del País Valencià i en tots dos casos, la causa és la mateixa: Sobreexplotació dels aqüífers.

Salinitat i putrefacció

Quant a Mallorca, la situació no podria ser menys esperançadora. Els nivells de salinitat detectats en l'aigua potable de l'illa superen, de bon tros, els permesos per les institucions sanitàries. A finals d'abril la Conselleria de Sanitat del govern balear va realitzar unes anàlisis a 27 punts de la xarxa d'abastament de la Ciutat de Mallorca, amb uns resultats que van dels 2.023 als 2.130 mil·ligrams de clorur sòdic per litre d'aigua, quan l'actual legislació en permet solament 350 per litre. Com podem comprovar, es tripliquen els valors permesos, amb l'agreujant, a més, que el consum d'aigua amb més de 2,5 grams de sal per litre és enormement perjudicial per al cos humà.

I per acabar-ho d'adobar, a Girona, els embassaments de Sau, Susqueda i el Pasteral estan patint un procés irreversible de putrefacció. La causa són els abocaments de nitrats i fosfats de les indústries de Vic i el Ripollès, que han ocasionat la proliferació d'algues que han exhaurit l'oxigen de l'aigua. El més perillós, però, és que la manca d'oxigen provoca explosions de gas metà i emissions de sulfhídric, que poden afectar les estructures de l'embassament.

Això a part, l'excés de substàncies depuradores per contrarestar el grau de putrefacció desencadenen la formació de cloramines, substàncies tòxiques i potencialment cancerígenes. Junt amb la supressió de l'abastament

En ciutats com Tarragona i Reus, proveir-se d'aigua és per als ciutadans un costum.

Els nivells de salinitat detectats en l'aigua potable de les Illes superen els permesos per les institucions sanitàries.

de Barcelona, es veuran afectats per aquest fet els subministraments de Girona i la Costa Brava.

Davant de tal situació, no és estrany que als Països Catalans les vendes d'aigua envasada creixin anualment entre un vuit i un dotze per cent i que beguem, estadísticament, 70 litres d'aigua envasada per cap a l'any. El doble que els habitants de la resta de l'estat que en consumeixen 36 litres per persona i any. Un panorama, en conjunt, desolador. □